

Březná – tok s bystřinným prouděním

Významný vodní tok Březná má délku 26,100 km a je levobřežním přítokem Moravské Sázavy se soutokem v obci Hoštejn. Pramení na svahu Jeřábu, který Březnou dotuje ještě mnoha drobnými přítoky až po obec Bílou Vodu. Hranice povodí Březné v pramenné oblasti je současně rozvodím mezi povodím Labe – Tichou Orlicí a povodím Moravy – Moravou. Svým charakterem je tokem s bystřinným prouděním převážně v zalesněné a jen málo zemědělsky obhospodařované podhorské oblasti. Koryto vodního toku Březné bylo dlouhodobě a je i nadále udržováno především přirozeným způsobem s minimální délkou upraveného koryta.

Oživené sruby

V neupravených úsecích spočívá údržba koryta především v odstraňování překážek a v zajištění břehů přirozeným způsobem bez kamenného zpevnění. Na celém vodním toku se osvědčuje trvalá výchova kvalitního břehového porostu jak druhově, tak i vzrůstově. Při, vodním zákonem dané, „*péči o koryto vodního toku, udržováním koryta vodního toku ve stavu, který zabezpečuje při odvádění vody z území dostatečnou průtočnost a hloubku vody a přitom se co nejvíce blíží přírodním podmínkám, udržovat břehové porosty, aby se nestaly překážkou odtoku vody při povodňových situacích*“, se osvědčuje použití **odstraňovaných stromů do zajištění břehů** a výtrží s tím, že je dán předpoklad ke vzniku tzn. oživených srubů. Výmladnost některých dřevin ze spících oček je velká a dobře zajištěný kmen stromu odolá i velkým vodám a pomůže zajistit stabilitu koryta vodního toku a později zpevněním břehu kořenovým systémem a novým břehovým porostem plně nahradí původní břehový porost.

Co se ještě děje

Mírně zvýšené finanční náklady na odstraňování překážek z koryta vodního toku s takto zajištěnými výtržemi převažují úspory v delší časové prodlevě prováděných prací v korytě toku. U dlouhodobě neudržovaných toků dochází pouhým odstraňováním překážek z koryt vodních toků k intenzivnímu rozvolňování. Vodní tok se zpravidla při povodních dostává mimo zpevněné břehy a břehový porost, což sebou nese negativní dopady na okolní obhospodařované pozemky. Činností vody při vytváření nového koryta dochází jednak k silné erozi a v jiných částech toku ke vzniku nánosů, které je nutno odstraňovat. Dochází však i k pádům stromů, nezvyklých oboustranně odolávat vodnímu toku a ke vzniku zátarasů, které je nutno uvolňovat, což znamená zvýšené nároky na mechanizaci a finanční prostředky správce toku.

Břehový porost

Nejdůležitějším ekologickým, estetickým, krajinným, stabilizačním a funkčním prvkem koryta vodního toku je stromový břehový porost. Péče o břehové porosty musí směřovat především ke stabilizaci koryta vodního toku. Péče začíná výsadbou sadebního materiálu, kterým nemusí být vždy ve formě stromků zakoupených ve školkách, ale je možné použít i zdlouhavější, ale daleko levnější přirozené způsoby, jako je například prosívání břehu stromovým semenem ze sběru z pokácených stromů v zimním období. Dále je nutné mladý břehový porost chránit proti poškození a se souhlasem úřadů provádět i případné výchovné prořezávky a probírky, na což úřady často reagují negativně především z důvodu neznalosti celé problematiky.

Kvalitní porost

Hustý břehový porost nezajistí plně stabilitu břehu, vytváří slabé, navzájem si konkurující jedince s dlouhým, ale slabým kořenovým systémem a kmenem, který jako celek do určitého věku může dobře fungovat, ale později se stává hrozbou pro okolí i pro vlastní břeh vodního toku pádem celého úseku přehoustlého porostu s obnažením břehu, často při povodňových stavech a možným vznikem zátarasů. Nejlepší stromový břehový porost vznikne, pokud je v mládí mírně přehoustlý a jsou na něm prováděny prořezávky a probírky preferující kvalitní jedince, druhově vhodné a s dobrým dispozičním umístěním ve břehu.

*Antonín Spáčil,
provoz Šumperk, ZHM*

